

Marek JAKOUBEK

Vojvodovo

Etnologie krajanské obce v Bulharsku
CDK – Západočeská univerzita v Plzni,
Brno 2010, 347 s., 345 Kč

Marek Jakoubek je etnolog, který se kromě jiného zabývá česko-(slovensko)-bulharskou krajanskou problematikou. Jedním z mimořádně zajímavých témat této problematiky je Vojvodovo, česká obec, která byla založena v závěru 19. století v Bulharsku obyvateli Svaté Heleny, jiné krajanské obce, dnes se nacházející na území Rumunska. V roce 1950 pak česká historie této obce končí přesídlením jejích obyvatel do České republiky.

Vojvodovo je hlavním zájmem Marka Jakoubka od roku 1997 a od roku 2000 pak většinu výzkumu realizuje ve spolupráci se svou nynější ženou Lenkou Budilovou. Kniha se zabývá touto obcí a jejími obyvateli z pohledu několika témat: založení Vojvodova a krátké doby, která mu předcházela, dále pak víry vojvodovských Čechů, jejich jazyka a toho, jak byli Vojvodovčané vnímáni svým okolím i sami sebou. Jednotlivé texty knihy vznikaly jako vědecké stati a z části již byly uveřejněny v některých odborných časopisech. Pro knižní vydání však

byly upraveny a podstatně doplněny a rozšířeny. Přesto je kniha přístupná nejen odborníkům z etnologie a oborů, do kterých svým záberem zasahuje, ale i laikům, které zajímá pouze Vojvodovo nebo jeho obyvatelé. Zmínil jsem, že vojvodovský výzkum realizují Marek Jakoubek a Lenka J. Budilová společně. Z tohoto důvodu pokládám za nutné zmínit v této recenzi disertační práci Lenky J. Budilové *Vojvodovo, česká vesnice v Bulharsku: příbuzenství, manželství a dům*, která je na poli vojvodovské problematiky (také) zásadní prací a doufejme, že i ona vyjde brzy knižně.

Předmluvu k recenzované knize napsal Vladimír Penčev, bulharský etnolog, který M. Jakoubka k problematice Vojvodova přivedl. Kniha je členěna do osmi samostatných kapitol, které se na sebe v rámci knihy neváží a lze je číst v jakémkoli pořadí. První je práce o zapomenuté české obci Sesek, která Vojvodovu předcházela. Kapitola byla doplněna o komentovaný přepis vyprávění Štěpána Hruzy, jednoho z nejstarších žijících Vojvodovčanů. Studie *Druhá půlka pravdy*, zabývající se vírou, je oproti původnímu vydání doplněna o cenné svědectví věřící ženy, která ve Vojvodovu žila. Z pohledu laiků a potomků Vojvodovčanů je vděčná kapitola o „vojvodovštině“, tedy češtině, kterou se ve Vojvodovu mluvilo. Její součástí je slovníček asi pěti set výrazů. Text o vojvodovských náhrobních kamelech nebyl dosud publikován. Jeho stěžejní částí je přepis a překlad nápisů z náhrobních kamenů na hrobech Čechů a Slováků z vojvodovského hřbitova. Nejrozsáhlejší kapitola se zabývá tím, jak vnímali Vojvodovčany jejich sousedé. Na tento text pak logicky navazuje kapitola, v níž na Vojvodovo a život v něm vzpomíná jedna z jeho obyvatelk. Závěrečnou kapitolu tvoří tzv. kalendárium – dalo by se napsat Vojvodovo v datech. Jsou v ní zaznamenány události v jednotlivých letech, které se k Vojvodovu vztahují a které jsou podloženy rozličnými písemnými zdroji.

Kniha je doplněna téměř padesáti fotografiemi na křídovém papíře, které vizuálně dokreslují obraz o Vojvodovu a jeho obyvatelích, jejich pospolitosti a způsobu života. Další patnáct snímků, mapek a dokumentů pak doprovází jednotlivé texty. Každá kapitola má

v závěru vlastní podrobný přehled literatury a dalších zdrojů a závěr knihy tvoří jmenný i věcný rejstřík. Bibliofilové ocení vázanou vazbu a typografii, která přispívá k čitelnosti. Na knize velmi oceňuji rozmanitou formou zpracování jednotlivých témat. Marek Jakoubek kombinuje vzpomínky a vyprávění pamětníků, texty založené na terénním výzkumu, překlady z jiných publikací, v knize najdete slovníček, můžete listovat kalendářem a právě tato rozmanitost ji dělá čtivou i pro laickou veřejnost. Přispívá k tomu i skutečnost, že ač se jedná o odborný text, není přeplněn cizími a pro laiky nesrozumitelnými výrazy.

Nemá význam snažit se porovnat knihu Marka Jakoubka s jinými pracemi na téma Vojvodovo – žádné takové totiž nejsou. Několik autorů se sice o Vojvodovu ve svých pracích zmínilo, ale nikdo se mu dosud nevěnoval systematicky. První rozsáhlejší poválečná práce, která se Vojvodovem zabývala, pochází z let 1999–2002 a Marek Jakoubek je jejím spoluautorem. Čtenáři se díky této knize seznámí se zajímavými osudy českých vystěhovalců v Bulharsku, proniknou hlouběji do jejich života, seznámí se s jejich názory, jejich vztahem k ostatním, k rodině a mnoha dalšími tématy.

Kniha *Vojvodovo. Etnologie krajanské obce v Bulharsku* by si měla najít dostatek čtenářů poutavým zpracováním přitažlivého tématu, ale také díky svým odborným kvalitám. Doufám, že tento knižní počín můžeme brát jako další a zdaleka ne poslední titul rozrůstající se „vojvodovské řady“.

Bořivoj KŇOUREK